

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1965 ὁ ὑπογραφόμενος τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων τῆς ἸΔ' Περιφέρειας, μετὰ ὀκταετῆ ὑπηρεσίαν ἐν Βεροία, μετετέθη εἰς Θεσσαλονίκην ὡς Προϊστάμενος τῆς ΙΓ' Ἀρχαιολογικῆς Περιφέρειας. Τὴν ἸΔ' Περιφέρειαν ἀνέλαβεν ἡ προαχθεῖσα εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἐφόρου δ. Ἀγγελικὴ Ἀνδρειωμένη.

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΕΡΟΙΑΣ

Εἰς τὸ νέον κτήριον τοῦ Μουσείου Βεροίας ἐγένοντο συμπληρωματικὰ τινὰ ἔργα διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν ἐγκατάστασιν κεντρικῆς θερμάνσεως.

Αἱ Συλλογαὶ τοῦ Μουσείου Βεροίας ἐπλουτίσθησαν κυρίως ἐκ τῶν εὐρημάτων τῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὴν περιοχὴν Ναούσης, ὡς καὶ παρὰ τὸ χωρίον Λευκόπετρα ἐπὶ τῶν κλιτύων τοῦ Βερμίου πρὸς τὸν Ἀλιάκμονα (ἰδὲ κατωτέρω σ. 352). Ἐκ περισυλλογῆς τυχαίων εὐρημάτων προήλθον διάφορα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, τμήματα ἀγαλμάτων κλπ., ἐξ ὧν καὶ τὰ εἰκονιζόμενα ἐν Πί ν. 370 α-ε ἦτοι:

α. Τὸ ἄνω μέρος μαρμαρίνης γυναικείας κεφαλῆς φερούσης καλύπτραν (Πί ν. 370 α), ἐκ τοῦ οἰκοπέδου τοῦ κ. Ζαρούκα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τρύφωνος.

β. Τμήμα μαρμαρίνης ὑδρορροῆς, σῶζον τὸ μέγιστον μέρος τῆς λεοντοκεφαλῆς, ἐκ τῆς οἰκίας Ἰορδάνου Κοσμίδου (Πί ν. 370 γ).

γ. Τεμάχιον μαρμαρίνου ἰωνίζοντος κιονοκράνου σῶζον δεξιὰν ἔλικα (Πί ν. 370 δ), ἐκ τινος οἰκοπέδου παρὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου.

δ. Τμήμα μαρμαρίνου ἀγάλματος (Πί ν. 370 β) ἐκ τῆς οἰκίας Ἰορδάνου Κοσμίδου, ὅθεν καὶ ἡ ἐν Πί ν. 370 γ μαρμαρίνη λεοντοκεφαλή.

ε. Τμήμα μαρμαρίνου ἀγάλματος, σῶζον μέρος ἐνδύματος πορπουμένου ἐπὶ τοῦ ὤμου (Πί ν. 370 ε), ἐκ τοῦ προαυλίου τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Κηρύκου, καὶ

ς'. Τραπεζοφόρον μαρμαρίνον, μὲ παράστασιν σχεδὸν ὀλόγλυφον Διὸς ὑπὸ μορφὴν ἀετοῦ ἀνάγοντος τὸν Γανυμήδην εἰς τὸν Ὀλυμπον. Τοῦτο εὐρέθη κατὰ τὴν διάνοξιν ὑπονόμων εἰς τὴν ὁδὸν Ἀγίας Ἀννης καὶ ἐξῶθεν τῆς ὀμωνύμου ἐκκλησίας.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΒΕΡΟΙΑ

α) Οἰκοπέδον ἀδελφῶν Καραντουμάνη. Ἐνῶ ἡ ἀνασκαφὴ ἐν τῷ οἰκοπέδῳ τῶν ἀδελφῶν Καραν-

τουμάνη ἐθεωρήθη περατωθεῖσα τὸ 1964¹, ἀπεκαλύφθη παραλλήλως σχεδὸν πρὸς τὴν οἰκοδομικὴν γραμμὴν καὶ ὑπὸ τὴν ὁδὸν Μ. Ἀλεξάνδρου, μέγα τμήμα ἀρχαίου τοίχου (Πί ν. 371 α). Ὁ τοίχος οὗτος συνδέεται ὀργανικῶς μετὰ καθέτου πρὸς αὐτὸν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διατηρεῖται εἰσέτι κατὰ χώραν μαρμαρίνον κατώφλιον (πρβλ. Πί ν. 371 β-γ)². Δύο δόμοι τοῦ νέου τούτου τοίχου ἀνήκουν εἰς τὴν ἀνωδομὴν τοῦ κτηρίου, ὁ τρίτος ἐκ τῶν ἄνω δόμος φέρει κατεργασίαν εὐθυνηρίας καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ ὕψος τοῦ μαρμαρίνου κατωφλίου, ἕτεροι δὲ τρεῖς δόμοι ἀποτελοῦν τὸ θεμέλιον, τὸ ὁποῖον ἐδράζεται ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ βράχου. Τὸ σύστημα τοιχοδομίας εἶναι ἀκανόνιστον ἰσοδομικόν. Λίθοι τινὲς φέρουν κατεργασίαν συστήματος ἀνωδομῆς μετὰ περιτενείας, φαίνεται δὲ ὅτι εὐρεθέντες ἐλαττωματικοὶ ἐχρησιμοποίηθησαν τελικῶς, ὅπου νῦν εὐρίσκονται. Τὸ συνολικὸν σφῆζόμενον ὕψος τοῦ τοίχου εἶναι περὶ τὰ 3 μ., τὸ δὲ ὕψος ἐκάστου δόμου περίπου 0,50 μ. Τὸ πάχος τοῦ τοίχου μένει ἄγνωστον, διότι κρύπτεται ὑπὸ τὴν ὁδὸν, τῆς ὁποίας τὸ ἐπικλινὲς κατάστρωμα εὐρίσκεται 1.50 - 2 μ. ὑπὲρ τὸν ἀνώτερον δόμον.

β) Οἰκοπέδον Γρηγορίου Κούτερη. Κατὰ Μάϊον 1965, ἀνασκαπτομένου τοῦ οἰκοπέδου τοῦ Γρηγορίου Κούτερη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βενιζέλου, ἀπεκαλύφθη μικρὸν τμήμα θεμελίου τοίχου ἐκ παρωλίου, ἀνήκον εἰς σπουδαῖον μνημειακὸν κτήριον τῆς ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς. Τὸ οἰκοπέδον (Πί ν. 372 α, ἀριστερὰ) εὐρίσκεται πλησίον τοῦ προαναφερθέντος οἰκοπέδου ἀδελφῶν Καραντουμάνη (Πί ν. 372 α, ἄνω δεξιὰ, κατὰ τὸ πρῶτον βέλος καὶ τὸ σημεῖον, ὅπου κάμπτεται ἡ ὁδός), τῆς αὐτῆς τοῦ Β' Δημοτικοῦ Σχολείου (Πί ν. 372 α, ὅπου τὸ δεύτερον βέλος)³, ὡς καὶ τοῦ μεσολαβούντος οἰκοπέδου τῆς Κλινικῆς Σόλωνος Ἀντωνιάδου, ὅπου κατὰ τὸ παρελθὸν εὐρέθησαν ἐπίσης λείψανα ὁμοίων τοίχων⁴.

Τὸ ἀποκαλυφθὲν θεμέλιον τοίχου (Πί ν. 372 β) διετηρεῖτο εἰς μῆκος ὑπὲρ τὰ 4 μ. καὶ ἔσφζε μέρος ἐκ τῶν κατωτέρων δύο δόμων, συνολικοῦ ὕψους περὶ τὸ 1 μ. καὶ πάχους κατὰ τι ὑπὲρ τὸ μέτρον. Εὐρίσκετο εἰς βάθος 1.70 μ. ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τῆς ὁδοῦ, πλησίον τῆς οἰκοδομικῆς γραμμῆς (Πί ν. 372 γ). Ἐχει τὸν αὐτὸν γενικῶς προσανατολισμὸν πρὸς τοὺς ἐλληνιστικοὺς τοίχους τῶν προαναφερθέντων οἰκοπέδων καὶ πι-

1. Βλ. ΑΔ 20 (1965): Χρονικά, σ. 423 κ.έ.

2. ΑΔ Ε. ἀ. σ. 423, Πί ν. 473 γ.

3. ΑΔ Ε. ἀ., σ. 425 κ.έ.

4. BCH 1955, Chron. 1954, σ. 274.

Βέροια: α. Άνω μέρος κεφαλής μαρμαρινού αγάλματος, β, ε. Τμήματα μαρμαρινών αγαλμάτων, γ. Μαρμαρίνη λεοντοκεφαλή, δ. Τεμάχιον μαρμαρινού ιωνίζοντος κιονοκράνου

Φ. ΠΕΤΣΑΣ